

Hallituksen esitys Eduskunnalle Indonesian kanssa sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Indonesian tasavallan kanssa 12 päivänä syyskuuta 2006 allekirjoitetun sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen. Sopimuksen avulla halutaan varmistaa suotuisat edellytykset toisen sopimuspuolen kansalaisten ja yritysten sijoituksille toisessa sopimusmaassa sekä tunnustetaan tarve suojella niitä.

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua

siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Indonesia on Kaakkois-Aasian suurin talous ja kauppa Suomen kanssa on elpynyt vuosien 1997-1998 Aasian talouskriisistä sekä Indonesian sisäisestä kuohunnasta. Tällöin Suomen kauppa ja investoinnit Indonesiaan romahtivat. Vuosina 2003-2005 Suomen vienti on kasvanut ripeää tahtia suurten yksittäisten konetilausten johdosta. Samalla tuonti on pysytellyt keskimäärin tasaisempana. Maiden välinen kauppa oli vuonna 2005 ylijäämäistä Suomelle. Indonesian talouden elpymisen johdosta on odotettavissa kaupan käynnin vilkastumista.

Kaupan ja erityisesti investointien kehitystä on pitkään haitannut Indonesian liiketoimintailmapiirin epäsuotuisuus. Korruptio, tehoton sekä monimutkainen byrokratia sekä oikeuslaitoksen arvaamattomuus tekevät Indonesiasta haastavan investointikohteen. Toisaalta Indonesiaa ei voi jättää huomiotta maan talouden volyymin, sisäisten markkinoiden suuruuden ja runsaiden luonnonvarojen vuoksi. Vuoden 1997-1998 taloudellisten ja poliittisten ongelmien vuoksi suuri osa suomalaisista yrityksistä poistui Indonesiasta.

Uudella investointisopimuksella toivotaan olevan vaikutusta sekä suomalaisten yritysten kiinnostukseen maata kohtaan että Indonesian pyrkimyksiin kehittää maan investointi-ilmapiiriään.

Suurilla suomalais-yrityksillä, kuten muun muassa Nokialla, Wärtsilällä, Metsolla on toimistot Indonesiassa. Osa kansainvälisesti merkittävistä suomalaisyrityksistä tukeutuu alueellisiin toimistoihin Singaporessa tai Kuala Lumpurissa. Indonesiassa toimii pienempiä suomalaisia yrityksiä, joilla on tuotantoa maassa.

Suomella on voimassa investointisuojausopimukset 58 maan kanssa.

Suomella on ennestään voimassa sijoitusten suojelua koskevat sopimukset seuraavien maiden kanssa: Albania (SopS 16/1999), Arabiemiraattien liitto (SopS 22/1997), Argentiina (SopS 21/1996), Armenia (SopS 32/2007), Azerbaidzhan (SopS 8/2005), Bosnia ja Hertsegovina (SopS 77/2001), Bulgaria (SopS 50/1999), Chile (SopS 23/1996), Dominikaaninen tasavalta (SopS 36/2007), Ecuador (SopS 79/2001), Egypti (SopS 11/2005), El Salvador (SopS 11/2003), Etelä-Afrikan tasavalta (SopS 8/2001), Etiopia

(SopS 42/2007), Filippiinit (SopS 52/1999), Indonesia (SopS 34/1997), Guatemala (SopS 107/2006), Intia (SopS 30/2003), Iran (SopS 82/2004), Kazakstan (SopS 20/1998), Kiina (SopS 87/2006), Kirgisia (SopS 163/2004), Korean tasavalta (SopS 25/1996), Kroatia (SopS 92/2002), Kuwait (SopS 32/1997), Latvia (SopS 5/1993), Libanon (SopS 4/2000), Liettua (SopS 119/1992), Makedonia (SopS 21/2002), Malesia (SopS 79/1987), Marokko (SopS 28/2003), Meksiko (SopS 54/2000), Moldova (SopS 42/1997), Mosambik (SopS 93/2005), Namibia (SopS 42/2005), Nigeria (SopS 34/2007), Oman (SopS 18/1999), Peru (SopS 33/1996), Puola (SopS 28/1998), Qatar (SopS 37/2003), Romania (SopS 121/1992), Slovakia (SopS 37/1996), Slovenia (SopS 37/2000), Sri Lanka (SopS 54/1987), Tansania (SopS 94/2002), Thaimaa (SopS 35/1996), Tshekki (SopS 34/1994), Tunisia (SopS 52/2003), Turkki (SopS 29/1995), Ukraina (SopS 102/2005), Unkari (SopS 20/1989), Uruguay (SopS 84/2004), Uzbekistan (SopS 74/1993), Valko-Venäjä (SopS 89/1994), Venäjä (tehty Neuvostoliiton kanssa, SopS 58/1991, muutospöytäkirja SopS 57/1999), Vietnam (SopS 27/1996) sekä Viro (SopS 104/1992).

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Sopimukseen liittyvät määräykset tähtäävät lähinnä elinkeinoelämän sijoituksiin kohdistuvan mielivaltaisen kohtelun mahdollisuuksien vähentämiseen ja sijoitusympäristön ennakoitavuuden lisäämiseen kohdemaassa. Sopimus pyrkii vähentämään ulkomaisiin sijoituksiin liittyvää poliittista maariskiä ja alentamaan siten yritysten sijoituskynnystä. Sopimuksella halutaan vaikuttaa myös ulkomaisiin sijoituksiin liittyviä rahoituskustannuksia alentavasti.

Sopimuksessa määritellään sijoittajan, sijoituksen ja tuoton käsitteet sekä sopimuksen maantieteellinen soveltamisala. Sopimuksella edistetään sijoituksia yleisesti ja suojellaan maahan tehtyjä sijoituksia.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen kohtelun sekä täysimääräisen ja jatkuvan

suojan. Sijoituksiin on sovellettava vähintään yhtä edullista kohtelua kuin omien sijoittajien tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajien sijoituksille, riippuen siitä kumpi kohtelu on sijoittajan kannalta edullisempi.

Sopimuksessa tarkoitettuja sijoituksia ei voi pakkolunastaa tai kansallistaa muuten kuin ainoastaan syrjimättömyyden pohjalta ja yleisen edun sitä edellyttäessä. Toimenpiteeseen voidaan ryhtyä vain välitöntä, riittävää ja tosiasiallista korvausta vastaan asianmukaisin laillisin menettelyin.

Sodasta, aseellisesta selkkauksesta, hätätilasta tai vastaavasta johtuva sijoitusten kärsimä vahinko on hyvitetävä tai korvattava vähintään samantasoisesti kuin oman maan tai suosituimmuusasemassa olevien maiden sijoittajien osaksi tuleva hyvitys.

Sopimus mahdollistaa varojen välittömän siirtovapauden vaihdettavissa valuutoissa.

Siltä varalta että sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä syntyy riitaisuuksia, sopimuksessa on määräykset tuomioistuinmenettelystä ja kansainvälisestä välimiesmenettelystä. Sopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvät erimielisyydet sopijapuolten välillä ratkaistaan kutakin yksittäistapausta varten perustettavassa kansainvälisessä välimiesoikeudessa.

Esitys sisältää ehdotuksen blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

3 Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Esityksellä pyritään edistämään suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia toisessa sopimusmaassa luomalla niiden sijoitustoiminnalle suotuisimmat ja turvatummat edellytykset.

4 Asian valmistelu

Suomella on voimassa oleva investointien edistämistä ja suojaamista koskeva sopimusta Indonesian kanssa, joka astui voimaan 30 päivänä toukokuuta 1997. Voimassa oleva sopimus perustuu kuitenkin 1990-luvun alun sopimusarkkitehtuuriin eikä muun muassa sisällä laajaa kansallista- ja suosituimmuus-

kohtelua, joka liittyy nykyaikaisiin sopimuksiin. Indonesian presidentin Susilo Bambang Yudhoyonon syyskuussa 2006 Suomeen suuntautuva vierailu avasi kuitenkin mahdollisuuden uuden sopimuksen neuvottelemiseen ja allekirjoitukseen.

Neuvottelut käytiin Jakartassa 14 -15 päivänä kesäkuuta 2006 ja Helsingissä 26 - 28 päivänä heinäkuuta 2006 Suomen sopimusluonnoksen pohjalta. Indonesian osapuolen kiinnostusta sopimuksen aikaansaamiseen korosti maan neuvottelijoiden aktiivinen ja positiivinen neuvotteluasenne vaikka useat nykyaikaiseen sopimusarkkitehtuuriin liitty-

vät velvoitteet olivatkin indonesialaisille uusia.

Ulkoasiainministeriö pyysi sopimuksen hyväksymistä varten lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, työministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Finnfundilta, Finnvera Oyj:ltä, Finpro ry:ltä, Invest in Finland säätiöltä, Keskuskauppakamarilta, Suomen Pankilta, Suomen Pankkiyhdistys ry:ltä sekä Elinkeinoelämän keskusliitto ry:ltä.

Sopimus allekirjoitettiin Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2006.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Johdanto

Sopimuksen johdanto sisältää toteamukset ulkomaisten sijoitusten taloudellista kehitystä edistävään sekä elintasoa kohottavaan vaikutukseen, työntekijöiden oikeuksien edistämiseen, luopumatta yleisistä terveyteen, turvallisuuteen ja luonnonsuojeluun tähtäävistä periaatteista.

Artiklat

1 artikla. *Määritelmät.* Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet sijoitus, sijoittaja, tuotto ja sopimuspuolten alueet. Mikään varallisuuden sijoitus- tai jälleensijoitusmuodon muutos ei vaikuta varallisuuden luonteeseen sijoituksena.

2 artikla. *Sijoitusten edistäminen ja suojaaminen.* Artiklan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat edistämään toistensa sijoittajien sijoituksia ja sallivat sijoitukset lakiansa ja määräystensä mukaisesti sekä myöntävät niille oikeudenmukaisen kohtelun ja täysimääräisen ja jatkuvan suojan ja turvan. Sijoituksiin ja niihin liittyvään liiketoimintaan ei saa isäntävaltion taholta kohdistua kohtuuttomia tai mielivaltaisia toimenpiteitä.

3 artikla. *Sijoitusten kohtelu.* Artikla velvoittaa isäntäsopimuspuolen takaamaan toisen sopimuspuolen sijoittajille ja näiden hyväksytyille sijoituksille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin omille sijoittajilleen ja näiden sijoituksille tai suosituimman maan kohtelun sen mukaan, kumpi on sijoittajan kannalta edullisempi. Toisen osapuolen sijoittajien sijoituksiin ei kohdisteta minkäänlaisia suoritusvaateita.

4 artikla. *Poikkeukset sijoitusten kohtelusta.* Artiklassa määritellään poikkeukset pääsääntönä olevasta suosituimmuuskohtelusta. Muun muassa alueelliset taloudelliset järjestöt ja tulliliitot erotetaan sopimuksen ulkopuolelle siten, että niistä koituvia etuja ei velvoiteta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin. Samoin sopimuksen ulkopuolelle

suljetaan kansainvälisistä verosopimuksista sekä monenvälisistä investointisopimuksista aiheutuvat etuudet.

5 artikla. *Pakkolunastus.* Omaisuuden pakkolunastukselle tai kansallistamiselle asetetaan tiukempia edellytyksiä kuin kansallisessa lainsäädännössä on tapana. Niihin voi ryhtyä ainoastaan yleisen edun vaatiessa ja syrjimättömyyden pohjalta. Korvauksen on oltava välitön, riittävä ja tosiasiallinen. Korvauksen saaja on oikeutettu saamaan korvaussummalle käyvän koron maksupäivään asti. Korvauksen saajalla on oikeus saada lunastuspäätös nopeasti riitautettua isäntävaltion tuomioistuimessa tai muussa toimivaltaisessa viranomaisessa.

6 artikla. *Menetysten korvaaminen.* Artiklassa on määräykset siltä varalta, että sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille tapahtuu menetyksiä sodan, kapinan, kansallisen hätätilan, mellakan tai muun vastaavan häiriötilan johdosta. Mikäli isäntävaltiona oleva sopimuspuoli suorittaa asian johdosta sijoittajille korvauksia, on toisen sopimuspuolen sijoittajia kohdeltava vähintään yhtä edullisesti kuin isäntävaltion omia tai kolmannen valtion sijoittajia.

Isäntävaltio on 2 kappaleen mukaan kuitenkin tietyin lisäedellytyksin välittömästi vastuussa siitä toisen sopimuspuolen sijoittajille koituneesta vahingosta, jonka sen asevoimat tai viranomaiset ovat aiheuttaneet takavarikoimalla tai tuhoamalla näiden omaisuutta.

7 artikla. *Vapaat siirrot.* Sopimuksessa taataan vapaa siirto-oikeus pääomille, tuotoille, maksuille, korvauksille ja ulkomaisten työntekijöiden ansiotuloille edellyttäen, että verovelvollisuuksista on huolehdittu. Siirtojen tulee tapahtua viipymättä ja rajoituksitta vapaasti vaihdettavassa valuutassa voimassa olevaan markkinaehtoiseen vaihtokurssiin. Artiklassa säädetään myös käyvän kurssin määrittelystä poikkeustapauksissa. Mikäli sopimuspuoli aiheuttaa siirron viivästymisen, siirtoon sisältyy kyseisen valuutan markkinakoron mukainen korko siitä päivästä alkaen, jona siirtoa on pyydetty, siirtopäivään saakka, ja kyseinen sopimuspuoli vastaa sen maksamisesta.

8 artikla. *Sijaantulo.* Artiklassa tunnustetaan sopimuspuolten oikeudet sijaantulijana vahinkojen korvaustapauksissa.

9 artikla. *Sijoittajan ja sopimuspuolen välisten riitojen ratkaiseminen.* Artiklassa määritellään menettelytavat sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan välisten riitojen ratkaisussa. Artiklan alussa todetaan neuvottelujen ensisijaisuus riitatilanteissa. Jos neuvottelut eivät johda ratkaisuun, voi sijoittaja viedä riidan isäntävaltion toimivaltaiseen tuomioistuimeen tai välimiesmenettelyyn.

Välimiesmenettelyyn turvautuessaan sijoittaja voi viedä riidan sijoituksia koskevien riitojen kansainvälisen ratkaisukeskuksen (ICSID) välimiesmenettelyyn, menettelyyn ICSID:n ylimääräisten järjestelyjen mukaisesti, jos vain toinen sopimuspuoli on ICSID:n jäsen tai tilapäiseen välimiesoikeuteen, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti, jolleivät osapuolet toisin sovi.

Sijoittaja, joka on saattanut riidan kansalliseen tuomioistuimeen tai kansainväliseen välimiesmenettelyyn, ei voi enää saattaa riitaa mihinkään muuhun tuomioistuimeen tai välimiesoikeuteen.

Sopimuspuolet sopivat, että välimiesmenettely toteutetaan kumman tahansa riidan osapuolen pyynnöstä sellaisessa valtiossa, joka on New Yorkin yleissopimuksen sopimuspuoli. Sopimuspuolet antavat suostumuksensa sille, että sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan välinen riita saatetaan välimiesmenettelyyn yllä mainituin tavoin.

Sopimuspuolet sitoutuvat olemaan vetoamatta missään vaiheessa välitysmenettelyä sijoittajan vastaisesti siihen, että tämä on saanut korvauksen kärsimästään vahingosta vakuutusopimuksen perusteella. Sopimuspuolet tunnustavat annettujen tuomioiden lopullisuuden ja sitovuuden sekä täytäntöönpanon alueellaan.

10 artikla. *Sopimuspuolten välisten riitojen ratkaiseminen.* Artikla koskee sopimuspuolten eli hallitusten välisiä sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta aiheutuvia riitoja, jotka artiklan 1 kappaleen mukaan tulee mahdollisuuksien mukaan ratkaista diplomaattiteitse. Mikäli riitaa ei ole saatu ratkaistuksi kuuden kuukauden kuluessa, voi kum-

pikin sopimusvaltio artiklan 2 kappaleen mukaan saattaa riidan tilapäisen välimiesoikeuden käsiteltäväksi.

Välimiesoikeuden perustamista, kokoonpanoa ja menettelytapoja koskevat määräykset on kirjattu 3 artiklan 5 kappaleeseen.

11 artikla. *Luvat.* Artiklan mukaan sopimuspuolet kohtelevat lakiensa mukaisesti suotuisasti sijoituksiin liittyviä lupahakemuksia ja myöntävät luvat nopeasti. Sopimuspuolet sitoutuvat myöntämään lainsäädäntönsä puitteissa sijoituksiin liittyvän avainhenkilöstön ja lähimpien perheenjäsentensä oleskelu- ja työluvut.

12 artikla. *Muiden määräysten soveltaminen.* Sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille turvataan sopimukseen verrattuna paremmat oikeudet silloin, kun hän on niihin kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisen oikeuden velvoitteiden mukaan oikeutettu. Kumpikin sopimuspuoli noudattaa muita velvoitteita, joita sillä mahdollisesti on toisen sopimuspuolen sijoittajan yksittäisen sijoituksen osalta.

13 artikla. *Sopimuksen soveltaminen.* Artiklan mukaan sopimuksen määräyksiä sovelletaan sekä tuleviin että sopimuksen voimaansaolopäivänä olemassa oleviin sijoituksiin. Sopimus ei kuitenkaan koske riitoja, jotka ovat syntyneet, eikä sellaisia vaateita, jotka on ratkaistu ennen sopimuksen voimaantuloa.

14 artikla. *Avoimuusperiaate* Artikla sisältää määräykset noudatettavasta avoimuusperiaatteesta, jonka mukaan sopimuspuolet julkaisevat viipymättä kaikki toisen osapuolen sijoittajien sijoituksiin mahdollisesti vaikuttavat lait ja määräykset. Sopimus ei velvoita sopimuspuolia luovuttamaan luottamuksellisia, omistamiseen liittyviä, lainvalvontaa haittaavia tietoja sekä tietoja, joiden paljastaminen olisi ko. sopimuspuolen asiakirjajulkisuutta koskevan lainsäädännön vastaista tai haittaisi yksittäisten sijoittajien oikeutettuja kaupallisia etuja.

15 artikla. *Neuvottelut ja sopimuksen muuttaminen.* Artiklan mukaan sopimuspuolet voivat neuvotella sopimuksen täytäntöönpanoon ja soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä jommankumman sopimuspuolen esityksestä. Sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolten keskinäisellä suostumuksella ja sa-

malla menettelyllä kuin alkuperäistä sopimusta.

16 artikla. *Sopimuksen voimaantulo, voimassoloaika ja voimassaolon päätyminen.* Artiklan mukaan sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen kirjallisesti, kun niiden sisäiset oikeudelliset menettelyt, joita tämän sopimuksen voimaantulo edellyttää, on täytetty. Sopimus tulee voimaan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen päivän jälkeen, jona jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu diplomaattiteitse sopimus ja korvaa 13 päivänä maaliskuuta 1996 tehdyn sopimuksen. Sopimus on voimassa 15 vuotta ja sen jälkeen samoin ehdoin, kunnes jompikumpi sopimuspuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle irtisanovansa sopimuksen kahdentoista kuukauden kuluttua. Irtisanomisen jälkeinen niin sanottu suoja-aika on 15 vuotta.

Vertailu Suomen mallisopimukseen

Sopimus vastaa pitkälti Suomen tämän hetkistä mallisopimusta. Suomen mallisopimuksesta eroavat kohdat eivät vaikuta sopimuksen katteeseen eivätkä sen tavoitteisiin.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain 1 §:llä saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

2 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3 Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyvä voimaansaattamislakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Sopimuksen 1 artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet. Aineellisten sopimusmääräysten sisältöön ja soveltamiseen välillisesti vaikuttavat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen 1 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan ja edellyttävät eduskunnan suostumusta.

Sopimuksen 5 artiklan mukaan sopimuspuoli saa pakkolunastaa toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia ainoastaan artiklassa tarkemmin määritellyillä ehdoilla. Artiklassa on lisäksi määräyksiä tällaisen toimenpiteen johdosta maksettavista korvauksista ja niihin liittyvistä koroista. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu ja omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. Lisäksi artiklan edellä mainitut määräykset korvausten maksamisesta voivat olla osittain ristiriidassa pakkolunastuslainsäädännön kanssa. Sopimuksen 5 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 6 artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolella on välitön vastuu tietyin edellytyksin vahingosta, joita sen asevoimat tai viranomaiset ovat aiheuttaneet takavarikoimalla tai tuhoamalla toisen sopimuspuolen sijoittajan tekemän sijoituksen tai sijoituksen osan. Valmiuslain (1080/1991) 37 §:n 1 momentin mukaan siinä tarkoitettujen toimenpiteiden johdosta kärsitystä vahingosta suoritetaan täysi korvaus. Pykälän 2 momentin mukaan vahingosta suoritetaan kuitenkin vain kohtuullinen korvaus, jos vahinkoa on vahingon kärsineen varallisuusolot ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä tai jos valtiontaloudelliset tai kansantaloudelliset syyt sitä vahinkojen suuren määrän vuoksi välttämättä vaativat. Sopimuksen 6 artiklan määräykset yhdessä 5 artiklan määräysten kanssa voivat olla ristiriidassa valmiuslain korvaussäännösten kanssa tai ainakin voivat valtioneuvoston harkintaa rajoittaen vaikuttaa tapaan, jolla valmiuslain säännöksiä sovelletaan. Määräykset kuuluvat sen vuoksi lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 9 artiklassa määritellään sijoittajan ja sopimuspuolen välisissä riidoissa noudatettavat menettelyt. Sopimuspuolet hyväksyvät omien tuomioistuintensa lisäksi myös välimiesoikeuden toimivallan sijoituksia koskevissa riitaisuuksissa. Välitustuomiot ovat lopullisia ja sitovia. Artiklassa tarkoitettussa välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Sopimuksen 9 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 10 artiklan mukaan sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat sopimuspuolten väliset riitaisuudet voidaan ratkaista erityisessä välimiesmenettelyssä. Välimiesoikeuden päätös on sitova ja se voi

koskea asioita, jotka kuuluvat Suomessa lainsäädännön alaan. Artiklassa tarkoitettussa välimiesmenettelyssä voi tulla Suomea sitovalla tavalla vahvistetuksi, miten tiettyä lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Tällaisen oikeudellisesti sitovan tulkinnan voidaan katsoa jossain määrin koskettavan valtion täysivaltaisuutta ja kuuluvan lainsäädännön alaan.

4.2 Käsittelyjärjestys

Yleisperustelujen nykytilaa käsittelevässä jaksossa on lueteltu Suomen voimassa olevat sijoitusten suojelua koskevat sopimukset. Kaikkien sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskevat lait on säädetty tavallisen lain säätämisyksityksessä. Nyt käsiteltävänä oleva sopimus sijoitusten edistämistä ja suojaamisesta Etiopian tasavallan kanssa ei poikkea voimassa olevista sopimuksista säätämisyksityksen kannalta merkityksellisissä kohdin. Esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan siten hyväksyä tavallisen lain säätämisyksityksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

Eduskunta hyväksyisi Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2006 tehdyn Suomen tasavallan ja Indonesian tasavallan välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Indonesian kanssa sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2006
Suomen tasavallan ja Indonesian tasavallan
välillä sijoitusten edistämisestä ja suojaami-
sesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan

kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa
sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasa-
vallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri *Paavo Väyrynen*

*Sopimustekstit***SOPIMUS**

Indonesian tasavallan hallituksen ja Suomen tasavallan hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta

Indonesian tasavallan hallitus ja Suomen tasavallan hallitus, jäljempänä ”sopimuspuolet”, jotka

OVAT TIETOISIA tarpeesta suojata sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella olevia sijoituksia ketään syrjimättä;

HALUAVAT LISÄTÄ sopimuspuolten välistä taloudellista yhteistyötä sellaisten sijoitusten osalta, joita sopimuspuolen sijoittajat ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella;

TIEDOSTAVAT, että sopimus tällaisille sijoituksille myönnettävästä kohtelusta edistää yksityisen pääoman siirtoja sopimuspuolten välillä;

OVAT SAMAA MIELTÄ siitä, että vakaat puitteet sijoituksille lisäävät osaltaan taloudellisten voimavarojen tehokasta käyttöä;

OVAT TIETOISIA siitä, että taloudelliset yhteydet ja likeyhteydet voivat edistää kestävää kehitystä;

OVAT TIETOISIA siitä, että sopimuspuolet päättävät voimassa olevien lakiansa ja määräystensä mukaisesti sekä tämän sopimuksen määräykset huomioon ottaen tehdä sopimuksen sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta; ja

OVAT SOPINEET SEURAAVASTA:

1 artikla

Määritelmät

Sopimuksessa:

1. ”Sijoitus” tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jonka sopimuspuolen sijoittaja on perustanut tai hankkinut toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, mukaan luettuna erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

AGREEMENT

between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Indonesia on the Promotion and the Protection of Investments

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Indonesia of hereinafter referred to as the “Contracting Parties”,

RECOGNISING the need to protect investments of the investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party on a non-discriminatory basis;

DESIRING to promote greater economic cooperation between them, with respect to investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

RECOGNISING that agreement on the treatment to be accorded to such investments will stimulate the flow of private capital between the Contracting Parties;

AGREEING that a stable framework for investment will contribute to increasing the effective utilization of economic resources;

RECOGNISING that economic and business ties can promote sustainable development;

RECOGNIZING, that pursuant to the prevailing laws and regulations of the Contracting Parties and taking into account the provisions of this Agreement, both Parties resolve to conclude an agreement concerning the promotion and protection of investments and:

HAVE AGREED ON THE FOLLOWING:

Article 1

Definitions

For the purpose of the agreement:

1. The term of “investment” means every kind of asset established or acquired by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the laws and regulations of the latter Contracting Party, including in particu-

a) irtain ja kiinteä omaisuus tai omaisuuden kohdistuvat oikeudet, kuten kiinnitykset, pantti- ja pidätysoikeudet, vuokraoikeudet ja muut vastaavat oikeudet;

b) uudelleen sijoitettu tuotto;

c) yrityksen osakkeet ja joukkovelkakirjat tai muut osuudet yrityksestä;

d) vaateet rahaan tai oikeudet suoritteisiin, joilla on rahallista arvoa;

e) henkiseen omaisuuteen kohdistuvat oikeudet, mukaan lukien mutta ei yksinomaan patentit, tekijänoikeudet, tavaramerkit, maantieteelliset merkinnät, teolliset mallioikeudet, integroitujen piirien piirimallit, ammattisalaisuudet ja kasvilajikkeisiin liittyvät teollisoikeudet sekä toiminimet, tekniset valmistusmenetelmät, tietotaito ja goodwill-arvo; ja

f) lakiin, hallinnolliseen toimenpiteeseen tai toimivaltaisen viranomaisen kanssa tehtyyn sopimukseen perustuvat toimitukset, mukaan luettuna luvat etsiä, ottaa käyttöön, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja.

Myös sellaiset sijoitukset, joita sopimuspuolen oikeushenkilö on tehnyt tämän sopimuspuolen alueella, mutta jotka ovat tosiasiallisesti toisen sopimuspuolen sijoittajien omistuksessa, katsotaan viimeksi mainitun sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiksi, jos ne on tehty ensin mainitun sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti.

Mikään varallisuuden sijoitus- tai jälleensijoitusmuodon muutos ei vaikuta varallisuuden luonteeseen sijoituksena.

2. ”Tuotto” tarkoittaa sijoituksesta saatuja tuloja ja siihen sisältyy erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan voitto, osingot, korot, rojalit, omaisuuden luovutusvoitto tai sijoitukseen liittyvät luontoissuoritukset.

3. ”Sijoittaja” tarkoittaa:

a) Suomen tasavallan osalta

i. luonnollista henkilöä, joka on Suomen tasavallan kansalainen sen lainsäädännön mukaisesti, tai

ii. oikeushenkilöä, esimerkiksi yhtiötä, yhtymää, toiminimeä, taloudellista yhdistystä, yleishyödyllistä laitosta tai järjestöä, joka on perustettu tai muodostettu Suomen tasavallan lakien ja määräysten mukaisesti ja jonka re-

lar, not exclusively:

(a) Moveable and immovable property or any property rights such as mortgages, liens, pledges, leases and similar rights;

(b) Reinvested returns;

(c) Shares and stocks in and debentures of a company or any other forms of participation in a company;

(d) Claims to money or rights to a performance having a financial value;

(e) Intellectual property rights including but not limited to patents, copyrights, trade marks, geographical indications, industrial designs, layout design of integrated circuits, trade secrets, and rights in plants varieties, as well as business names, technical processes, know-how and good will;

(f) Concessions conferred by law, by an administrative act or under a contract by a competent authority, including concession to search for, develop, extract or exploit natural resources.

Investments made in the territory of one Contracting Party by any legal entity of that same Contracting Party, but actually owned by investors of the other Contracting Party, shall likewise be considered as investments of investors of the latter Contracting Party if they have been made in accordance with the laws and regulations of the former Contracting Party.

Any change in the form in which assets are invested or reinvested does not affect their character as investments.

2 The term “returns” means the amounts yielded from investments and shall in particular, though not exclusively include profits, dividends, interests, royalties, capital gains or any payments in kind related to an investment.

3. The term “investor” means:

(a) in respect of the Republic of Finland

i. Any natural person who is a national of the Republic of Finland in accordance with its laws; or

ii. Any legal entity such as company, corporation, firm, partnership, business association, institution or organization, incorporated or constituted in accordance with the laws and regulations of the Republic of Finland

kisteröity toimipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Suomen tasavallan lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella, riippumatta siitä, onko sen tarkoituksena taloudellisen voiton tuottaminen ja onko sen vastuuta rajoitettu.

b) Indonesian tasavallan osalta
i. luonnollista henkilöä, jolla on Indonesian tasavallan kansalaisuus,

ii. oikeushenkilöä, joka on muodostettu Indonesian tasavallan lain mukaisesti,

4. ”Alue” tarkoittaa:

a) Suomen tasavallan osalta sen maa-alueetta, sisäisiä aluevesiä ja aluemerta ja niiden yläpuolella olevaa ilmatilaa sekä aluemen ulkopuolisia merivyohtyöhyökyteitä, mukaan luettuina merenpohja ja sen sisusta, joihin nähden Suomen tasavallalla on täysivaltaiset oikeudet tai lainkäyttövalta voimassa olevan kansallisen lainsäädäntönsä ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

b) Indonesian tasavallan osalta sen lainsäädännössä määriteltyä aluetta, mukaan luettuina osa mannerjalustasta ja kyseiseen alueeseen rajautuvat merialueet, joihin nähden Indonesian tasavallalla on suvereniteetti, täysivaltaiset oikeudet tai lainkäyttövalta vuonna 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansankuntien merioikeusyleissopimuksen määräysten mukaisesti.

and having its registered office or central administration or principal place of business within the jurisdiction of the Republic of Finland, and whether or not for profit and whether its liabilities are limited or not.

(b) in respect of the Republic of Indonesia

i. Any natural person having the nationality of the Republic of Indonesia

ii. Any legal person constituted under the law of the Republic of Indonesia

4. The term “territory” means:

(a) With respect to the Republic of Finland, the land territory, internal waters and territorial sea of the Contracting Party and the airspace above them, as well as the maritime zones beyond the territorial sea, including the seabed and subsoil, over which that Contracting Party exercises sovereign rights or jurisdiction in accordance with its national laws in force and international law.

(b) With respect to the Republic of Indonesia, its territory as defined in its laws including part of the continental shelf and adjacent seas over which the Republic of Indonesia has sovereignty, sovereign rights or jurisdiction in accordance with the provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 1982.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen ja suojaaminen

1. Kumpikin sopimuspuoli edistää alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia ja hyväksyy tällaiset sijoitukset lakien ja määräysten mukaisesti.

2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää alueellaan oikeudenmukaisen kohtelun sekä täysimääräisen suojan ja turvan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille ja niiden tuolle.

3. Kumpikaan sopimuspuoli ei alueellaan haittaa kohtuuttomasti tai mielivaltaisesti toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitusten hankintaa, laajentamista, toimintaa, hoitoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä ja myyntiä tai muuta luovuttamista.

Article 2

Promotion and Protection of Investments

1. Each Contracting Party shall promote in its territory investments by investors of the other Contracting Party and shall, in accordance with its laws and regulations, admit such investments.

2. Each Contracting Party shall in its territory accord to investments and returns of investments of investors of the other Contracting Party fair and equitable treatment and full protection and security.

3. Neither Contracting Party shall in its territory impair by unreasonable or arbitrary measures the acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments of investors of the other Contracting Party.

4. Kumpikin sopimuspuoli on tämän sopimuksen mukaisesti täysimääräisesti vastuussa sopimuksen määräysten noudattamisesta ja toteuttaa käytettävissään olevat toimenpiteet varmistaakseen, että kaikki viranomaiset noudattavat näitä määräyksiä sen alueella.

4. Each Contracting Party is fully responsible under this Agreement for the observance of the provisions of the Agreement, and shall take measures available to it to ensure such observance by all authorities within its territory.

3 artikla

Article 3

Sijoitusten kohtelu

Treatment of Investments

1. Kumpikin sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille ja näiden hyväksytyille sijoituksille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omille sijoittajilleen ja näiden sijoituksille sijoitusten hankinnan, laajentamisen, toiminnan, hoidon, ylläpidon, käytön ja myynnin tai muun luovuttamisen osalta.

1. Each Contracting Party shall accord to investors of the other Contracting Party and to their investments once admitted, a treatment no less favourable than the treatment it accords to its own investors and their investments with respect to the acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use and sale or other disposal of investments.

2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille ja näiden sijoituksille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää suosituimmuusasemassa olevan maan sijoittajille ja näiden sijoituksille niiden perustamisen, hankinnan, laajentamisen, toiminnan, hoidon, ylläpidon, käytön ja myynnin tai muun luovuttamisen osalta.

2. Each Contracting Party shall accord to investors of the other Contracting Party and to their investments, a treatment no less favourable than the treatment it accords to investors of the most favoured nation and to their investments with respect to the establishment, acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use and sale or other disposal of investments.

3. Kumpikin sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille ja näiden sijoituksille tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen edellyttämistä kohteluista paremman sen mukaan, kumpi niistä on sijoittajien mukaan sijoittajalle tai sijoituksille edullisempi.

3. Each Contracting Party shall accord to investors of the other Contracting Party and to their investments the better of the treatments required by paragraph 1 and paragraph 2 of this Article, whichever is more favourable to the investors or investments, according to the investors.

4. Kumpikaan sopimuspuoli ei alueellaan määrää tai pane täytäntöön toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin kohdistuvia tarvikkeiden hankintaa, tuotantovälineitä, toimintaa, kuljetuksia tai sen tuotteiden markkinointia koskevia toimenpiteitä tai anna muita vastaavia määräyksiä, joilla on syrjiviä vaikutuksia.

4. Neither Contracting Party shall mandate or enforce in its territory measures on investments by investors of the other Contracting Party, concerning purchase of materials, means of production, operation, transport, marketing of its products or similar orders having discriminatory effects.

4 artikla

Article 4

Poikkeukset sijoitusten kohtelusta

Exceptions

Tämän sopimuksen määräysten ei katsota velvoittavan sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin ja näiden sijoi-

The provisions of this Agreement shall not be understood so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors and invest-

tuksiin kohtelua, etua tai erivapautta, joka perustuu olemassa olevaan tai tulevaan:

a) vapaakauppa-alueeseen, tulliliittoon, yhteismarkkina-alueeseen, talous- ja rahaliittoon tai muuhun vastaavaan alueelliseen taloudellista yhdentymistä koskevaan sopimukseen, mukaan luettuna alueelliset työmarkkinasopimukset, jonka osapuolena toinen sopimuspuoli on tai jonka osapuoleksi se voi tulla, tai

b) kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaan sopimukseen tai muiden maiden kanssa tehtyyn kokonaan tai pääasiassa verotusta koskevaan sopimukseen, tai

c) kokonaan tai pääasiassa sijoituksia koskevaan monenväliseen sopimukseen.

5 artikla

Pakkolunastus

1. Sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella olevia sijoituksia ei pakkolunasteta tai kansallisteta eikä niihin kohdisteta muita toimenpiteitä, joilla on pakkolunastusta tai kansallistamista vastaava vaikutus (jäljempänä "pakkolunastus"), ellei sitä tehdä yleisen edun vuoksi, ketään syrjimättä, oikeudenmukaista menettelyä noudattaen ja maksamalla siitä välitön, riittävä ja tosiasiallinen korvaus.

2. Tällaisen korvauksen on vastattava pakkolunastetun sijoituksen arvoa, joka sillä oli välittömästi ennen pakkolunastuksen suorittamista tai ennen kuin pakkolunastus tuli yleiseen tietoon, sen mukaan kumpi ajankohdista on aikaisempi. Arvo määritetään yleisesti hyväksyttyjen arvonmäärittämissääntöjen mukaisesti, ottaen huomioon muun muassa sijoitetun pääoman, todellisen jälleenhankinta-arvon, arvonnousun ja nykyisen tuoton.

3. Korvauksen tulee olla täysin realisoitavissa ja se maksetaan rajoituksetta ja viipymättä vapaasti vaihdettavassa valuutassa. Korvaukseen sisältyy maksuvaluutan markkinakoron mukainen korko pakkolunastetun omaisuuden menettämispäivästä korvauksen maksupäivään saakka.

4. Sopimuspuolen pakkolunastaessa sellai-

ments by investors of the other Contracting Party the benefit of a treatment, preference or privilege by virtue of an existing or future:

(a) Free trade area, customs union, common market, economic and monetary union or other similar regional economic integration agreement, including regional labour market agreements, to which one of the Contracting Parties is or may become a party, or

(b) Agreement for the avoidance of double taxation or agreement with other countries relating wholly or mainly to taxation, or

(c) Multilateral agreement relating wholly or mainly to investments.

Article 5

Expropriation

1. Investments by investors of a Contracting Party in the territory of the other Contracting Party shall not be expropriated, nationalized or subjected to any other measures, having an effect equivalent to expropriation or nationalization (hereinafter referred to as "expropriation"), except for a purpose which is in the public interest, on a non-discriminatory basis, in accordance with due process of law, and against prompt, adequate and effective compensation.

2. Such compensation shall amount to the value of the expropriated investment at the time immediately before the expropriation or before the impending expropriation became public knowledge whichever is the earlier. The value shall be determined in accordance with generally accepted principles of valuation, taking into account, inter alia, the capital invested, replacement value, appreciation, and current returns.

3. Compensation shall be fully realisable and shall be paid without any restriction or delay in a freely convertible currency. It shall include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency of payment from the date of dispossession of the expropriated property until the date of actual payment.

4. Where a Contracting Party expropriates

sen yrityksen varat, joka on perustettu tai muodostettu jossakin tämän sopimuspuolen oman alueen osassa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti ja jonka osakkeita toisen sopimuspuolen sijoittajat omistavat, ensin mainittu sopimuspuoli varmistaa, että tämän artiklan 1 kappaleen määräyksiä sovelletaan siltä osin kuin on tarpeen, jotta näitä osakkeita omistaville toisen sopimuspuolen sijoittajille taataan välitön, riittävä ja tosiasiallinen korvaus niiden sijoituksista.

5. Sijoittajalla, jonka sijoituksia pakko-lunastetaan, on oikeus saada tapauksensa vii-pymättä kyseisen sopimuspuolen oikeusvi-ranomaisen tai muiden toimivaltaisten vi-ranomaisen käsiteltäväksi sekä oikeus sijoi-tustensa arvonmääritykseen tässä artiklassa mainittujen periaatteiden mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen 9 artiklan määräysten soveltamista.

6 artikla

Menetysten korvaaminen

1. Sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille, joiden kyseisen sopimuspuolen alueella oleville sijoituksille aiheutuu menetyksiä tällä alueella olevan sodan tai muun aseellisen selkkauksen, kansallisen hätätilan, kansannousun, kapinan tai mellakan vuoksi, edunpalautuksen, hyvityksen, korvauksen tai muun järjestelyn osalta vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omille sijoittajilleen tai suosituimmuusasemassa olevan maan sijoittajille, sen mukaan kumpi niistä on sijoittajan mukaan edullisempi.

2. Sen vaikuttamatta tämän artiklan 1 kappaleen soveltamiseen, sopimuspuolen sijoittajalle, joka kyseisessä kappaleessa tarkoitettussa tilanteessa kärsii toisen sopimuspuolen alueella menetyksiä, jotka johtuvat:

a) siitä, että viimeksi mainitun sopimuspuolen viranomaiset ovat pakko-ottaneet sen sijoituksen tai sijoituksen osan, tai

b) siitä, että viimeksi mainitun sopimuspuolen viranomaiset ovat tuhonneet sen sijoituksen tai sijoituksen osan, vaikka tilanne ei olisi edellyttänyt sitä,

myönnetään viimeksi mainitun sopimuspuolen toimesta edunpalautus tai korvaus,

the assets of a company which is incorporated or constituted under the law in force in any part of its own territory, and in which investors of the other Contracting Party own shares, it shall ensure that the provisions of paragraph 1 of this Article are applied to the extent necessary to guarantee prompt, adequate and effective compensation in respect of their investments to such investors of the contracting party who are owners of those shares.

5. Without prejudice to the provisions of Article 9 of this Agreement, the investor whose investments are expropriated shall have the right to prompt review of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in this Article, by a judicial or other competent authority of that Contracting Party.

Article 6

Compensation for Losses

1. Investors of a Contracting Party whose investments in the territory of the other Contracting Party suffer losses owing to war or other armed conflict, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot in the territory of the latter Contracting Party, shall be accorded by the latter Contracting Party, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, a treatment no less favourable than the one accorded by the latter Contracting Party to its own investors or investors of the most favoured nation, whichever, according to the investor, is the more favourable.

2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Contracting Party who, in any of the situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory of the other Contracting Party resulting from:

(a) requisitioning of its investment or a part thereof by the latter's authorities, or

(b) destruction of its investment or a part thereof by the latter's authorities, which was not required by the necessity of the situation,

shall be accorded by the latter Contracting Party restitution or compensation which in

jonka tulee kummassakin tapauksessa olla välitön, riittävä ja tosiasiallinen, ja korvaus tulee maksaa 5 artiklan 2-3 kappaleen mukaisesti pakko-oton tai tuhoamisen ajankohdasta maksupäivään saakka.

7 artikla

Vapaat siirrot

1. Kumpikin sopimuspuoli takaa toisen sopimuspuolen sijoittajille oikeuden siirtää vapaasti näiden sijoituksia ja sijoituksiin liittyviä siirtomaksuja alueelleen ja alueeltaan. Näihin siirtomaksuihin sisältyvät erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

a) peruspääoma sekä sijoituksen ylläpitämiseen, kehittämiseen tai kasvattamiseen tarkoitetut lisäsummat;

b) tuotto;

c) kokonaan tai osittain tapahtuvasta sijoituksen myynnistä tai luovuttamisesta saadut tulot, mukaan luettuna osakkeiden myynnistä saadut tulot;

d) sijoituksen toiminnasta aiheutuvien kulujen maksamiseen vaaditut rahasummat, kuten lainojen takaisinmaksut, rojaltit, hallinnointikorvaukset, lisenssimaksut tai muut vastaavat kulut;

e) tämän sopimuksen 5, 6, 8 ja 9 artiklan mukaisesti maksettavat korvaukset;

f) ulkomailta palkatun ja sijoituksen yhteydessä työskentelevän henkilökunnan ansiotulot ja muut palkkiot.

2. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa myös, että tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitetut siirrot tehdään rajoituksetta ja viipymättä sijoittajan valitsemassa vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja siirtopäivänä vallitsevan, siirrettävään valuuttaan sovellettavan markkinakurssin mukaisesti ja että ne ovat välittömästi siirrettävissä.

3. Siirtomaksut katsotaan suoritetuiksi viipymättä, jos ne on suoritettu siirtomuodollisuuksien täyttämiseen tavallisesti tarvittavassa ajassa.

4. Jos valuuttamarkkinoita ei ole käytettävissä, sovellettava vaihtokurssi vastaa viimeisintä vaihtokurssia, jota on käytetty valuuttojen muuttamiseksi erityisnosto-oikeuksiksi.

5. Mikäli isäntäsopimuspuoli aiheuttaa siir-

either case shall be prompt, adequate and effective and with respect to compensation, shall be in accordance with Article 5 paragraph 2-3 from the date of requisitioning or destruction until the date of actual payment.

Article 7

Free Transfer

1. Each Contracting Party shall ensure to investors of the other Contracting Party the free transfer, into and out of its territory, of their investments and transfer payments related to investments. Such payments shall include in particular, though not exclusively:

(a) principal and additional amounts to maintain, develop or increase the investment;

(b) returns;

(c) proceeds obtained from the total or partial sale or disposal of an investment, including the sale of shares;

(d) amounts required for the payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as loans repayments, payment of royalties, management fees, license fees or other similar expenses;

(e) compensation payable pursuant to Article 5, 6, 8 and 9;

(f) earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad and working in connection with an investment.

2. Each Contracting Party shall further ensure that the transfers referred to in paragraph 1 of this Article shall be made without any restriction or delay in a freely convertible currency of the choice of the investor and at the prevailing market rate of exchange applicable on the date of transfer to the currency to be transferred and shall be immediately transferable.

3. Transfer payments shall be deemed to have been made without delay if effected within such period as is normally required for the completion of transfer formalities.

4. In the absence of a market for foreign exchange, the rate to be used shall be the most recent exchange rate for the conversions of currencies into Special Drawing Rights.

5. In case of a delay in transfer caused by

ron viivästymisen, siirtoon sisältyy kyseisen valuutan markkinakoron mukainen korko siitä päivästä alkaen, jona siirtoa on pyydetty, siirtopäivään saakka, ja kyseinen sopimuspuoli vastaa sen maksamisesta.

the host Contracting Party, the transfer shall also include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency in question from the date on which the transfer was requested until the date of actual transfer and shall be borne by that Contracting Party.

8 artikla

Article 8

Sijaantulo

Subrogation

1. Jos sopimuspuolen sijoittajan sijoitukset on vakuutettu muita kuin kaupallisia riskejä vastaan, toinen sopimuspuoli tunnustaa tämän vakuutuksen ehtojen mukaisen vakuuttajan tai jälleenvakuuttajan sijaantulon kyseisen sijoittajan oikeuksiin, edellyttäen kuitenkin, ettei vakuuttajalla tai jälleenvakuuttajalla ole oikeutta käyttää muita kuin niitä oikeuksia, joita sijoittajalla olisi ollut oikeus käyttää.

1. If the investments of an investor of one Contracting Party are insured against non-commercial risks, any subrogation of the insurer or re-insurer to the rights of the said investor pursuant to the terms of such insurance shall be recognized by the other Contracting Party, provided, however, that the insurer or the re-insurer shall not be entitled to exercise any rights other than the rights which the investor would have been entitled to exercise.

2. Sijaantulon toteuttava sopimuspuoli ilmoittaa sijoittajiensa kanssa tehtyjen korvausjärjestelyjen suorittamisesta toiselle sopimuspuolelle.

2. The Contracting Party exercising subrogation shall disclose the coverage of the claims arrangements with its investors to the other Contracting Party.

9 artikla

Article 9

Sijoittajan ja sopimuspuolen välisten riitojen ratkaiseminen

Settlement of Disputes between an Investor and a Contracting Party

1. Sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan väliset riidat, jotka johtuvat suoraan sijoituksesta, tulisi ratkaista riidan osapuolten kesken sovinnollisesti neuvotteluteitse.

1. Any dispute arising directly from an investment between one Contracting Party and an investor of the other Contracting Party should be settled amicably between the two parties to the dispute, through consultations and negotiations.

2. Jos tällaista riitaa ei voida ratkaista mainitulla tavalla, riita on kyseisen sijoittajan pyynnöstä saatettava:

2. If such a dispute cannot be settled in this way, the dispute shall at the request of the investor concerned be submitted to:

a) sen sopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen, jonka alueella sijoitus on tehty; tai

(a) the competent courts of the Contracting Party in whose territory the investment is made; or

b) ratkaistavaksi välimiesmenettelyn avulla sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliseen ratkaisukeskukseen (ICSID), joka on perustettu 18 päivänä maaliskuuta 1965 Washingtonissa allekirjoitettavaksi avatun, valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien rat-

(b) arbitration by the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID), established pursuant to the Convention of the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on 18 March 1965 (hereinafter referred to as the

kaisemista koskevan yleissopimuksen mukaisesti (jäljempänä "keskus"), jos keskus on käytettävissä; tai

c) tilapäiseen välimiesoikeuteen, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti; tai

d) muuhun ennalta hyväksyttyyn tilapäiseen välimiesoikeuteen.

3. Kun sijoittaja on saattanut riidan isäntä-sopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen tai johonkin tämän artiklan 2 kappaleen b–d kohdassa mainittuun välimiesmenettelyyn, menettelyn valinta on lopullinen.

4. Tämän artiklan mukainen välimiesmenettely toteutetaan kumman tahansa riidan osapuolen pyynnöstä sellaisessa valtiossa, joka on New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 allekirjoitettavaksi avatun ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yleissopimuksen (New Yorkin yleissopimus) sopimuspuoli. Tämän artiklan mukaisesti välimiesmenettelyyn saatettujen riitojen katsotaan New Yorkin yleissopimuksen 1 artiklan soveltamistarkoituksessa johtuvan kaupallisesta suhteesta tai liiketoimesta.

5. Kumpikin sopimuspuoli antaa ehdoitta suostumuksensa siihen, että sopimuspuolen ja toisen sopimuspuolen sijoittajan välinen riita saatetaan välimiesmenettelyyn tämän artiklan mukaisesti.

6. Kumpikaan sopimuspuolista, joka on riidan osapuolena, ei voi esittää vastalauseita missään välimiesmenettelyn tai välimiestuomion täytäntöönpanon vaiheessa sillä perusteella, että sijoittaja, joka on riidan toisena osapuolena, on saanut vakuutuksen perusteella hyvityksen, joka kattaa sen menetykset kokonaan tai osittain.

7. Välimiestuomio on lopullinen ja sitoo riidan osapuolia, ja se pannaan täytäntöön sen sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella välimiestuomioon vedotaan, kyseisen sopimuspuolen viranomaisten toimesta välimiestuomiossa mainittuun päivämäärään mennessä.

"Centre"), if the Centre is available; or

(c) an ad hoc arbitration tribunal to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL); or

(d). any other previously accepted ad hoc arbitration tribunal.

3. Once the investor has submitted the dispute to the competent court of the host Contracting Party or to one of the arbitration procedures stipulated in paragraphs 2(b) to 2(d) of this Article, the choice of the procedure is final.

4. Any arbitration under this Article shall, at the request of either party to the dispute, be held in a state that is a party to the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York Convention), opened for signature at New York on 10 June 1958. Claims submitted to arbitration under this Article shall be considered to arise out of a commercial relationship or transaction for the purposes of Article 1 of the New York Convention.

5. Each Contracting Party hereby gives its unconditional consent to the submission of a dispute between it and an investor of the other Contracting Party to arbitration in accordance with this Article.

6. Neither of the Contracting Parties, which is a party to a dispute, can raise an objection, at any phase of the arbitration procedure or of the execution of an arbitral award, on account of the fact that the investor, which is the other party to the dispute, has received an indemnification covering a part or the whole of its losses by virtue of an insurance.

7. The award shall be final and binding on the parties to the dispute and shall be executed in accordance with national law of the Contracting Party in whose territory the award is relied upon, by the competent authorities of the Contracting Party by the date indicated in the award.

10 artikla

Sopimuspuolten välisten riitojen ratkaiseminen

1. Sopimuspuolten väliset riidat, jotka koskevat tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista, ratkaistaan mahdollisuuksien mukaan diplomaattiteitse.

2. Jos riitaa ei voida ratkaista tällä tavoin kuuden (6) kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jona jompikumpi sopimuspuoli on pyytänyt neuvotteluja, se saatetaan jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

3. Välimiesoikeus perustetaan kutakin yksittäistapausta varten seuraavalla tavalla. Kahden (2) kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta, kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden välimiesoikeuden jäsenen. Nämä kaksi jäsentä valitsevat kolmannen valtion kansalaisen, joka molempien sopimuspuolten hyväksynnästä nimitetään välimiesoikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja nimitetään neljän (4) kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämispäivästä.

4. Jos tarvittavia nimityksiä ei ole tehty tämän artiklan 3 kappaleessa mainittujen ajanjaksojen kuluessa, kumpi tahansa sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa tekemään tarvittavat nimitykset. Jos Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai on muuten estynyt hoitamasta kyseistä tehtävää, virkaiältään seuraavaksi vanhinta Kansainvälisen tuomioistuimen jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen tai joka ei muutoin ole estynyt hoitamasta kyseistä tehtävää, pyydetään tekemään tarvittavat nimitykset.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänten enemmistöllä. Välimiesoikeuden päätökset ovat lopullisia ja sitovat molempia sopimuspuolia. Kumpikin sopimuspuoli vastaa nimitämänsä jäsenen kustannuksista ja edustuksensa aiheuttamista kustannuksista välimiesmenettelyn aikana. Molemmat sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin puheenjohtajan kustannuksista sekä muista mahdollisista kustannuksista. Välimiesoikeus voi tehdä erillaisen päätöksen kustannusten jakamisen

Article 10

Settlement of Disputes between the Contracting Parties

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation and application of this Agreement shall, as far as possible, be settled through diplomatic channels.

2. If the dispute cannot thus be settled within six (6) months following the date on which either Contracting Party requested such negotiations, it shall at the request of either Contracting Party be submitted to an Arbitral Tribunal.

3. Such an Arbitral Tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two (2) months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the Tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the Tribunal. The Chairman shall be appointed within four (4) months from the date of appointment of the other two members.

4. If the necessary appointments have not been made within the periods specified in paragraph 3 of this Article, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointment. If the President is a national of either Contracting Party or is otherwise prevented from discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party or is not otherwise prevented from discharging the said function, shall be invited to make the necessary appointments.

5. The Arbitral Tribunal shall reach its decision by a majority of votes. The decisions of the Tribunal shall be final and binding on both Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the costs of the member appointed by that Contracting Party and of its representation in the arbitral proceedings. Both Contracting Parties shall assume an equal share of the costs of the Chairman, as well as any other costs. The Tribunal may make a different decision regarding the sha-

osalta. Kaikilta muilta osin välimiesoikeus päättää omista menettelysäännöistään.

6. Tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitetut riidat ratkaistaan tämän sopimuksen määräysten ja sovellettavien kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti.

11 artikla

Luvat

1. Kumpikin sopimuspuoli kohtelee lakien- ja määräystensä mukaisesti suotuisasti sijoituksiin liittyviä lupahakemuksia ja myöntää nopeasti luvat, joita sen alueella tarvitaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia varten.

2. Kumpikin sopimuspuoli myöntää lakien- ja määräystensä mukaisesti väliaikaisen maahantulo- ja oleskeluluvan ja antaa tarvittavat luvan vahvistavat asiakirjat sellaisille luonnollisille henkilöille, jotka on palkattu ulkomailta työskentelemään toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksen yhteydessä johtajina, asiantuntijoina tai teknisenä henkilökuntana, ja jotka ovat yritykselle oleellisia, niin kauan kuin nämä henkilöt täyttävät tämän kappaleen vaatimukset. Tällaisten työntekijöiden lähimmille perheenjäsenille myönnetään vastaava kohtelu isäntäsopimuspuolen alueella maahantulon ja väliaikaisen oleskelun osalta.

12 artikla

Muiden määräysten soveltaminen

1. Jos jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön määräykset tai tämän sopimuksen lisäksi sopimuspuolten välillä olemassa olevat tai myöhemmin vahvistettavat kansainvälisen oikeuden mukaiset velvoitteet sisältävät joko yleisiä tai erityisiä määräyksiä, joiden mukaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille voidaan myöntää edullisempi kohtelu kuin tämän sopimuksen mukainen kohtelu, sellaiset määräykset ovat ensisijaisia tämän sopimuksen määräyksiin nähden siinä määrin kuin ne ovat sijoittajalle edullisempia.

2. Kumpikin sopimuspuoli noudattaa muita velvoitteita, joita sillä mahdollisesti on toisen

ring of the costs. In all other respects, the Arbitral Tribunal shall determine its own rules of procedure.

6. Issues subject to dispute referred to in paragraph 1 of this Article shall be decided in accordance with the provisions of this Agreement and the applicable principles of international law.

Article 11

Permits

1. Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations, treat favourably the applications relating to investments and grant expeditiously the necessary permits required in its territory in connection with investments by investors of the other Contracting Party.

2. Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations, grant temporary entry and stay and provide any necessary confirming documentation to natural persons who are employed from abroad as executives, managers, specialists or technical personnel in connection with an investment by an investor of the other Contracting Party, and who are essential for the enterprise, as long as these persons continue to meet the requirements of this paragraph. Immediate family members of such personnel shall also be granted a similar treatment with regard to entry and temporary stay in the territory of the host Contracting Party.

Article 12

Application of other Provisions

1. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law, existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to this Agreement, contain a regulation, whether general or specific, entitling investments made by investors of the other contracting Party to a treatment more favourable than is provided by this Agreement, such provisions shall, to the extent that they are more favourable to the investor, prevail over this Agreement.

2. Each Contracting Party shall observe any other obligation it may have with regard to a

sopimuspuolen sijoittajan yksittäisen sijoituksen osalta.

specific investment of an investor of the other Contracting Party.

13 artikla

Article 13

Sopimuksen soveltaminen

Application of the Agreement

Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sijoituksiin, joita sopimuspuolen sijoittajat ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella, riippumatta siitä, onko ne tehty ennen tämän sopimuksen voimaantuloa vai sen jälkeen, mutta sitä ei sovelleta sellaisiin sijoituksiin, jotka ovat syntyneet, eikä sellaisiin vaateisiin, jotka on ratkaistu ennen sopimuksen voimaantuloa.

This Agreement shall apply to all investments made by investors of either contracting party in the territory of the other Contracting Party, whether made before or after the entry into force of this Agreement, but shall not apply to any dispute concerning an investment that arose or any claim that was settled before its entry into force.

14 artikla

Article 14

Avoimuusperiaate

Transparency

1. Kumpikin sopimuspuoli julkaisee viipymättä tai pitää muuten julkisesti saatavilla yleisesti sovellettavat lakinsa, määräyksensä, menettelytapansa ja hallinnolliset päätöksensä ja tuomioistuintensa päätökset sekä kansainväliset sopimukset, jotka voivat vaikuttaa toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin, jotka ovat ensin mainitun sopimuspuolen alueella.

1. Each Contracting Party shall promptly publish, or otherwise make publicly available, its laws, regulations, procedures and administrative ruling and judicial decisions of general application as well as international agreements which may affect the investments of investors of the other Contracting Party in the territory of the former Contracting Party.

2. Mikään tämän sopimuksen määräys ei aseta sopimuspuolelle velvollisuutta luovuttaa luottamuksellisia tai omistamiseen liittyviä tietoja tai antaa pääsyä sellaisiin tietoihin, mukaan luettuna yksittäisiä sijoittajia tai sijoituksia koskevat tiedot, joiden paljastaminen häiritäisi lainvalvontaa tai olisi kyseisen sopimuspuolen asiakirjajulkisuutta koskevan lainsäädännön vastaista tai häiritäisi yksittäisten sijoittajien oikeutettuja kaupallisia etuja.

2. Nothing in this Agreement shall require a Contracting Party to furnish or allow access to any confidential or proprietary information, including information concerning particular investors or investments, the disclosure of which would impede law enforcement or be contrary to its laws protecting confidentiality or prejudice legitimate commercial interests of particular investors.

15 artikla

Article 15

Neuvottelut ja sopimuksen muuttaminen

Consultations and Amendments

1. Sopimuspuolet neuvottelevat ajoittain keskenään jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä käsitelläkseen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa ja tarkastellakseen sellaisia kysymyksiä, joita tästä sopimuksesta voi johtua. Tällaiset neuvottelut käydään sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten välillä sellaisessa paikassa ja sellaisena ajankohtana,

1. The Contracting Parties shall, at the request of either Contracting Party, hold consultations for the purpose of reviewing the implementation of this Agreement and studying any issue that may arise from this Agreement. Such consultations shall be held between the competent authorities of the Contracting Parties in a place and at a time

joista on sovittu diplomaattiteitse.

2. Tätä sopimusta voidaan muuttaa milloin tahansa, jos se katsotaan tarpeelliseksi, sopimuspuolten keskinäisellä suostumuksella ja samalla menettelyllä kuin alkuperäistä sopimusta.

16 artikla

Sopimuksen voimaantulo, voimassaoloaika ja voimassaolon päättyminen

1. Sopimus tulee voimaan kolmantenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona on vastaanotettu jälkimmäinen niistä ilmoituksista, joilla sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen, että niiden valtiosäännön mukaiset vaatimukset tämän sopimuksen voimaantulolle on täytetty.

2. Tullessaan voimaan tämä sopimus korvaa 13 päivänä maaliskuuta 1996 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Indonesian tasavallan hallituksen välisen sopimuksen si joitusten edistämisestä ja suojaamisesta.

3. Tämä sopimus on voimassa viidentoista (15) vuoden ajan ja on sen jälkeen edelleen voimassa samoin ehdoin, kunnes jompikumpi sopimuspuoli ilmoittaa toiselle sopimuspuolelle kirjallisesti aikomuksestaan päättää sopimuksen voimassaolo kahdentoista (12) kuukauden kuluttua.

4. Sellaisten sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen tämän sopimuksen voimassaolon päättymispäivää, 1–15 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa seuraavan viidentoista (15) vuoden ajan tämän sopimuksen voimassaolon päättymispäivästä lukien.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty kahtena kappaleena Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2006 englannin kielellä.

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta

Indonesian tasavallan
hallituksen puolesta

agreed on through diplomatic channels.

2. This Agreement may be amended at any time, if deemed necessary, by mutual consent of both Contracting Parties and through the same procedure as the original Agreement.

Article 16

Entry into Force, Duration and Termination

1. The Agreement shall enter into force on the thirtieth day following the date of receipt of the last notification on which the Contracting Parties notify each other that their constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

2. Upon its entry into force, this Agreement substitutes and replaces the Agreement between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Indonesia on the Promotion and Protection of Investments done on the 13th day of March 1996.

3. This Agreement shall remain in force for a period of fifteen (15) years and shall thereafter remain in force on the same terms until either Contracting Party notifies the other in writing of its intention to terminate the Agreement in twelve (12) months.

4. In respect of investments made prior to the date of termination of this Agreement, the provisions of Articles 1 to 15 shall remain in force for a further period of fifteen (15) years from the date of termination of this Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, being duly authorized thereto, have signed the present Agreement.

Done in duplicate at Helsinki on the 12th of September 2006 in the English language.

For the Government of the
Republic of Finland

For the Government of the
Republic of Indonesia